

LA TRIBUNA

L'endeutament de l'Estat com a símptoma

Convé un nou horitzó: un bon país no és un país 'low cost'

Excav de Govern i president d'SDP

En plena Setmana Santa el Govern feia públic que els comptes del 2020 es tancaven amb un dèficit de 104 milions "...a causa de la Covid". També ens assabentàvem que l'any passat els ingressos havien disminuït en 43,7 milions d'euros.

El ministre Portaveu no va explicar, però, que els estats pressupostaris i financers de l'exercici 2020 del Govern presenten (pàg. 79) un compte d'endeutament de l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2020 de gairebé mil dos-cents sis milions d'euros.

Aquesta xifra s'ha de posar en relació amb l'endeutament a 31 de desembre del 2019, que era de 927.840.938 milions d'euros. En resulta que l'any 2020 ha augmentat l'endeutament en 278.091.740 milions d'euros, gairebé un 30%.

A ben segur els nostres conciutadans tenen més interrogants i dubtes sobre la seva data de vacunació, la necessitat de tancar, o no, les escoles o sobre l'accés a Andorra de turistes i visitants el proper estiu que no pas sobre el pagament futur d'aquest enorme deute. Sabem que entrar en el detall dels mecanismes complexos que la qüestió planteja és difícil.

Tanmateix, en l'àmbit de les finances públiques no hauríem de caure en la facilitat d'emprar dreceres a manera d'una fugida endavant, que no ens portaran a cap resultat positiu.

Això ens porta al bell mig d'una crisi sanitària i econòmica, mentre hem de conviure amb restriccions brutals dels nostres drets i amb una llastimosa inhibició dels mecanismes de control parlamentari que la Constitució va donar al Consell General.

Majories exigües són suficients

per canviar lleis fonamentals i el menyspreu evident de normes escrites i no escrites es celebra com astúcia tàctica.

I sembla que tots i tothom romanem bocabadats i esmaperduts per aquesta mena d'inexorable llei que fa minvar i, sovint, perdre el sentit de la realitat i no permet tocar de peus a terra, a la terra.

L'allargament de la pandèmia comporta un preu molt alt. No només pel terrible cost de vides perdudes, malalts i hospitalitzacions sense fi ni compte, sinó per les pèrdues de renda i ocupació i per l'augment de la pobresa.

Es miri com es miri, la situació és un desastre tant per al país com per a l'economia.

I per aconseguir estabilitzar l'endeutament i planificar la seva reducció caldrà reactivar l'economia amb una obra de govern sòlida, seriosa i eficaç dins de les possibilitats.

Sense una adequada reactivació, els ingressos públics no podran retornar als nivells de recaptació del 2019.

El país necessita inversió pública per ajudar a relançar l'economia sense fer la sensació que es cau en la facilitat d'anar augmentant l'endeutament.

Caldrà tornar a filar prim entre les despeses de funcionament i les despeses d'inversió.

Per tot plegat seria útil que al Consell General majoria i oposició trobessin un acord per definir el camí de sanejament de les finances públiques a mitjà termini. A la vista de les xifres del 2020, el dèficit i el deute públic arribaran a finals d'enguany a nivells difícils de suportar en condicions normals.

Que ara no sigui el moment de prioritzar la contenció d'aquests desequilibris no vol pas dir que pugui menystenir-se l'atenció.

L'ofuscació, o la fugida endavant del Govern, no és pas l'única manera d'acostar-se al tractament dels problemes.

El 10 de febrer del 2021, en una compareixença davant la comissió de Finances del Senat francès -que presideix el senador socialista de l'Alta Garona Claude Raynal- l'economista Olivier Blanchard, que va ser l'economista en cap del Fons Monetari Internacional, va explicar que l'endeutament és sostenible quan hom és capaç de generar una renda primària que permeti estabilitzar-lo. "La fórmula és molt simple, però la realitat és molt complicada, perquè hi ha una incertesa sobre les taxes d'interessos i sobre els nivells de creixement", diu Blanchard.

Estem arribant al moment en què els principis econòmics i pressupostaris toparan frontalment amb les realitats polítiques. I els que tenen representació i responsabilitat en les institucions farien bé de preparar a temps plans per afrontar de manera ordenada el problema de l'endeutament en el marc d'una proposta de llarga mirada, de llarg termini i, també, de definir un programa per reforçar les infraestructures i el redespelgament econòmic del país. Ara seria el moment d'adonar-nos que un bon país no és un país *low cost* i buscar un nou horitzó per al futur d'Andorra amb una planificació de les accions a emprendre per aconseguir-lo.

Però la bombolla que envolta el Govern em fa tenir dubtes seriosos que es vulgui fer el que cal per aconseguir canvis substancials.

D'una banda l'ambient polític dels que estan en responsabilitat a les institucions no està en aquesta línia.

Estar per la feina d'una trans-

formació substantiva de la nostra economia implicaria desterrar la complaença amb la qual s'ha basat el creixement del PIB en ocupació de baix valor afegit.

Fa unes setmanes, en el propòsit inicial de l'estudi sobre l'Evolució dels microestats europeus (2017-2020) que el Centre d'Estudis i Recerca Socialdemòcrata (CERES) hem editat com a aportació a un debat sobre el futur econòmic i social d'Andorra, escrivia que "...és una evidència que, com el de Catalunya i el de les illes Balears, el nostre turisme té un gran potencial però l'estem explotant molt malament perquè deixem que s'organitzi amb massa llocs de treball poc qualificats i mal remunerats".

La crisi actual permet confirmar que a Andorra tenim poderosos interessos econòmics, amb les seves escaients corresponsalies polítiques en l'àmbit institucional, als quals serveix el model actual.

Sembla, també, que la crisi que ha fet -i farà encara més quan s'acabin els ERTO d'aquí a unes setmanes- explotar la desocupació portarà a voler centrar la recuperació en les mateixes bases: baixa qualitat per fer augmentar l'ocupació de baix cost.

Com recorda sovint Josep Oliver, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona, "...té importància que el PIB creixi, però la tenen, tant o més, les bases del seu augment."

El model que ha seguit Andorra, com Espanya, fa més de tres dècades acaba generant baixos salaris, desigualtat i precarietat laboral. Si el Govern i el Consell General s'entossudeixen a mantenir aquest model ens abocaran a una mala sortida de la crisi.

Convindria que, pel contrari, agafessin la via de l'acord transversal per a la reconstrucció, una difícilíssima missió que resultaria de profit per al conjunt de la ciutadania.